

SIVILOMBUDET

FINANSDEPARTEMENTET
Postboks 8008 DEP
0030 OSLO

Vår referanse
2025/81

Deres referanse
24/6298

Vår saksbehandler
Heidi Quamme Kittilsen

Dato
02.09.2025

Avsluttende brev - sak om unntak av hensyn til utenrikspolitiske interesser og partsinnsyn

Det vises til tidligere korrespondanse, sist kopi av brev herfra 27. juni 2025 til Walter Keim (klager).

Klageren ba om innsyn 31. oktober og 30. november 2022 i to dokumenter sendt fra Norge til Tyskland i en sak om gjensidig avtaleprosedyre (minnelig avtaleprosedyre/mutual agreement procedure/MAP) etter skatteavtale knyttet til beskatning av klagers pensjonsinntekt.

I avgjørelse 28. november 2024 avsto Finansdepartementet delvis innsyn i journalnummer 22/5601138 dokument 17 med hjemmel i offentleglova § 20 første ledd bokstav a og § 12 bokstav c. Det ble gitt merinnsyn i opplysninger i dokumentet som var kommunisert til klageren i annen korrespondanse med Skattedirektoratet. Departementet ga en utvidet begrunnelse 2. januar 2025. Skattedirektoratets avgjørelse var fra 7. desember 2022. Skattedirektoratet oversendte saken til Finansdepartementet i brev 19. desember 2022.

I en annen avgjørelse 28. november 2024 opprettholdt Finansdepartementet Skattedirektoratets delvise avslag på krav om innsyn i journalnummer 2022/5601138 dokument 4. Departementet kom til at det ikke var grunnlag for å gi partsinnsyn i dokumentet etter skatteforvaltningsloven § 5-4 og avsto delvis innsyn etter offentleglova § 20 første ledd bokstav a. Departementet skrev at det «bør også gis innsyn i de opplysningene som det er gjort unntak for etter offentleglova § 13 jf. skatteforvaltningsloven § 3-1 første ledd». Skattedirektoratets avgjørelse var fra 4. november 2022. Saken ble oversendt Finansdepartementet 29. november 2022.

Saken har reist spørsmål om klageren skulle ha vært gitt partsinnsyn eller innsyn etter offentleglova i ytterligere opplysninger i to dokumenter som er korrespondanse sendt mellom Norge og Tyskland i tilknytning til en minnelig avtaleprosedyre (MAP-sak). Det har også vært et spørsmål om klagesaken har vært behandlet i tråd med kravene som gjelder for saksbehandlingstid.

Klager har i sine brev til ombudet anført at han har et behov om å vite hva norske myndigheter har formidlet til tyske myndigheter om hans sak. Videre mener klager at skatteavtalens regler om konfidensialitet kun gjelder mottatt informasjon og derfor ikke er relevant for innsyn i dokumenter sendt fra norske myndigheter. I tillegg mener han at hans sak ikke nådde det andre stadiet i en MAP-sak og at han derfor fortsatt er part i saken og skulle vært gitt partsinnsyn.

Finansdepartementet har i svarbrev til Sivilombudet gitt en orientering om modellskatteavtalen utviklet av medlemsstatene i OECD. Det ble opplyst at foreliggende sak knyttet seg til skatteavtalen mellom Norge og Tyskland og at de delene av bestemmelsen om minnelig avtaleprosedyre i skatteavtalen samsvarer med MAP-bestemmelsen i modellavtalen og kommentarene i modellavtalen var derfor relevante for tolkningen av skatteavtalen.

Videre har departementet redegjort for reglene om partsinnsyn i en MAP-sak jf. skatteforvaltningsloven § 5-4. Departementet har opplyst at retten til partsinnsyn er avhengig av hvilket stadium MAP-saken er i. Det er kun i første stadium at skattyter regnes som part og får partsinnsyn. Departementet har videre svart ombudet følgende: «Skattyter er på denne bakgrunn ikke omfattet av reglene om partsinnsyn for så vidt gjelder dokumenter utvekslet mellom kompetente myndigheter i MAP-saker. Vurderingen vil være lik uavhengig av om det er opplysninger som videreformidles fra skattyter eller om det er opplysninger fra selve forhandlingene mellom statene. Det avgjørende er om dokumentene er sendt til eller fra kompetent myndighet i saken.» Klager har i sine merknader til ombudet påpekt at hans sak aldri nådde stadium to, at det ikke gjelder opplysninger som er mottatt, men sendt fra Norge, og at han derfor må ha rett til partsinnsyn i opplysningene som norske myndigheter har sendt til Tyskland.

Etter en gjennomgang av saken og departementets svar har ikke ombudet avgjørende rettslige innvendinger mot departementets konklusjon om at klageren ikke har rett til partsinnsyn i medhold av skatteforvaltningsloven § 5-4 i ytterligere opplysninger i de to dokumentene.

Utgangspunktet etter offentleglova § 3 er at alle kan kreve innsyn i saksdokumenter, journaler eller lignende register for organet. Unntak fra innsynsretten krever hjemmel i lov eller forskrift gitt med hjemmel i lov. I offentleglova § 20 første ledd bokstav er det gitt adgang til å unnta fra innsyn

«opplysninger når det er påkravd av omsyn til Noregs utanrikspolitiske interesser dersom

- a. det følger av folkerettslege reglar at Noreg har plikt til å nekte innsyn i opplysningane,»

Finansdepartementet har redegjort for den folkerettslige forpliktelsen som ligger i skatteavtalen mellom Norge og Tyskland og for hvordan regelverket er forstått og praktisert.

Ombudet har også merket seg at flere av opplysningene som er skjermet er opplysninger som utgangspunkt vil være offentlige i Norge, slik som navn på saksbehandler.

Sivilombudet har etter en gjennomgang av dokumentene det er bedt om fullt innsyn i, departementets redegjørelse og øvrige dokumenter i saken kommet til at det ikke er tilstrekkelig grunn til å foreta ytterligere undersøkelser i forhold til rekkevidden av den folkerettslige avtalen. Det vises til sivilombudsloven § 10 tredje ledd der det står at «[o]mbudet kan når som helst beslutte å avslutte undersøkelsene av en klagesak på grunnlag av forklaringene som gis, hvis forvaltningen retter opp feil eller beslutter å behandle saken på nytt, eller dersom ombudet av andre grunner finner at det ikke er tilstrekkelig grunn til videre behandling av saken.»

Sivilombudet har merket seg at departementet mener at behandlingstiden av de to innsynsklagesakene ikke har vært i tråd med kravene i offentleglova. Det er bra at departementet har beklaget behandlingstiden og at departementet i lys av denne saken skal se på rutine for å sikre at innsynsklagesaker får «tilstrekkelig rask behandling». Ombudet har videre merket seg at departementet skulle gjøre «en mer detaljert gjennomgang av klagesaker som ikke er avgjort ... [og] stramme inn på sine rutiner for restansetellinger».

Etter dette er behandlingen av saken avsluttet her.

Hanne Harlem
sivilombud

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevet underskrift.

Kopi til: Klager